

POVZETEK SAMOEVALVACIJSKEGA POROČILA

Zavod Republike Slovenije za transfuzijsko medicino (ZTM) je osrednja nacionalna ustanova na področju transfuzijske medicine, ki zagotavlja varno in kakovostno preskrbo s krvjo ter izvaja številne diagnostične, terapevtske, raziskovalne in izobraževalne dejavnosti. Raziskovalna dejavnost je pomemben del poslanstva ZTM, saj prispeva k razvoju novih diagnostičnih metod, izboljšanju kakovosti in varnosti transfuzijskega zdravljenja ter uvajanju naprednih terapevtskih pristopov v slovenski zdravstveni sistem.

Samoevalvacija je bila izvedena v skladu z Zakonom o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (ZZrID) za obdobje stabilnega financiranja 2022–2027. Namen samoevalvacije je sistematično spremljanje kakovosti, učinkovitosti in razvojne usmerjenosti raziskovalne dejavnosti ter vrednotenje doseganja strateških, dolgoročnih in razvojnih ciljev ZTM. V proces so bili vključeni raziskovalci, vodstvo in Služba za razvojno in raziskovalno dejavnost (SRRD), uporabljeni pa so bili kvantitativni kazalniki in vsebinske analize doseženih rezultatov.

Na področju znanstvene odličnosti ZTM uspešno izvaja raziskovalni program P4-0176 Sintezna biologija in imunologija v sodelovanju s Kemijskim inštitutom. V okviru programa so bili doseženi pomembni rezultati na področju razvoja monoklonskih protiteles, imunoterapije in raziskovanja nevrodegenerativnih bolezni. Razvite so bile nove platforme za pripravo humanih protiteles in protiteles proti membranskim proteinom, vzpostavljena pa je tudi nacionalna biobanka vzorcev krvi zdravih darovalcev, ki predstavlja pomembno infrastrukturo za nadaljnji razvoj.

Družbeni vpliv raziskovalne dejavnosti ZTM se kaže predvsem v neposrednem prenosu rezultatov v zdravstveno prakso. Raziskovalni projekti podpirajo varnost preskrbe s krvjo, razvoj transfuzijske medicine, naprednih celičnih terapij ter diagnostičnih metod. Poseben pomen imajo raziskave na področju imunogenetike, transfuzijske diagnostike, spremljanja okužb pri krvodajalcih, celičnih terapij in biobančništva. ZTM ugotavlja, da je vpliv raziskovalnega dela na slovenski zdravstveni sistem velik, hkrati pa prepozna potrebo po bolj sistematičnem spremljanju in dokumentiranju družbenih učinkov raziskovalnih dosežkov.

Na področju strateškega upravljanja ZTM uspešno dosega oziroma presega večino zastavljenih ciljev. Med pomembnejšimi dosežki so uspešno usposabljanje mladih raziskovalcev, visoka vključenost v nacionalna in mednarodna strokovna srečanja, organizacija znanstvenih dogodkov, porast števila znanstvenih objav ter krepitev mednarodnih sodelovanj. ZTM aktivno sodeluje z različnimi univerzami, raziskovalnimi inštituti, kliničnimi ustanovami ter mednarodnimi partnerji, kar omogoča učinkovito povezovanje raziskav s klinično prakso.

Samoevalvacija je pokazala tudi nekatere razvojne izzive. Med njimi izstopajo omejene raziskovalne kadrovske zmogljivosti, omejene možnosti dolgoročnega zaposlovanja mladih raziskovalcev ter velika odvisnost od javnih virov financiranja. Na področju zagotavljanja kakovosti raziskovalnega dela je bila ugotovljena potreba po vzpostavitvi učinkovitejšega sistema notranjega vrednotenja.

Pomembno razvojno področje predstavlja tudi odprta znanost. ZTM že spodbuja odprti dostop do znanstvenih objav in transparentnost raziskovalnega dela, vendar še nima celovite institucionalne strategije odprte znanosti. V prihodnje načrtujemo pripravo smernic za upravljanje raziskovalnih

podatkov, imenovanje odgovorne osebe za področje odprte znanosti ter vzpostavitev spremljanja kazalnikov odprtega dostopa in ravnanja z raziskovalnimi podatki.

Na področju enakih možnosti, etike in integritete, ZTM deluje v skladu z nacionalno in evropsko zakonodajo ter vzpostavljenimi internimi pravili. Kljub temu prepoznavamo potrebo po nadaljnjem razvoju podpornih mehanizmov za doseganje raziskovalne integritete, pripravi dodatnih smernic, preprečevanju nasprotij interesov in odgovornem objavljanju raziskovalnih rezultatov ter vzpostavitvi neodvisnega strokovnega telesa za obravnavo etičnih vprašanj v raziskovalni dejavnosti.

Samoevalvacijsko poročilo potrjuje, da ZTM uspešno uresničuje svoje strateške, dolgoročne in razvojne cilje ter pomembno prispeva k razvoju transfuzijske medicine, celičnih terapij in na splošno raziskav v medicini v Sloveniji. Hkrati opredeljuje ključne razvojne usmeritve za nadaljnjo krepitev raziskovalne odličnosti, družbenega vpliva, mednarodne prepoznavnosti, kadrovskega razvoja in kakovosti raziskovalnega okolja.

Datum: 22.06.2026

Vodja SRRD:

prof. dr. Elvira Maličev, univ. dipl. biol.

Strokovni direktor:

dr. Ivica Marić, dr. med., spec. transf. med.

Direktor:

Peter Kavčič, mag. posl. in ekon. ved